
Regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige Liberal Alliance og Alternativet er enige om, at der er brug for i højere grad at udnytte det store potentiale, som findes i den offentlige sektor. Dytige medarbejdere skal have bedre rammer for at skabe velfærd gennem nærhed og omsorg for borgerne. Partierne er enige om, at der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft og større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren. Hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler. Det skal løfte kvaliteten af velfærden og de resultater, borgerne oplever, når de er i kontakt med den offentlige sektor.

Skiftende regeringer har i knap fire årtier arbejdet for at nedbringe mængden af bureaukrati i den offentlige sektor. De mange politikker, strategier og handleplaner har imidlertid ikke indfriet ambitionerne. Reguleringsmængden er tværtimod tiltaget over tid, og de offentligt ansatte oplever, at der er kommet flere regler, som tager tid fra kerneopgaven tæt på borgeren.

Partierne er enige om at indgå velfærdsaftaler med en række kommuner, hvor medarbejdere, ledere og borgere sættes mest muligt fri af statslig og kommunal regulering med henblik på at udvikle velfærden og skabe større lokalt handlerum. Velfærdsaftaler bygger på en tro på, at vi får velfærd af højere kvalitet med lokale løsninger tæt på borgerne. Vi skal fra politisk niveau bruge kræfterne på at sætte retning for velfærden. Og derfra overlade opgaven til de dygtige offentlige medarbejdere og ledere til at skabe tydelige resultater i den velfærd, borgerne modtager.

Velfærdsaftaler på folkeskoleområdet

På folkeskoleområdet skal der søges indgået velfærdsaftaler med Esbjerg Kommune og Holbæk Kommune med henblik på at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden. Aftalepartierne lægger til grund, at kommunerne vil udnytte friheden til at prioritere og styrke kvaliteten i velfærden til gavn for eleverne og deres forældre.

I de to kommuner fraviges statslige og kommunale regler i videst muligt omfang i en treårig forsøgsperiode, så der lokalt kan findes nye, kloge veje i opgaveløsningen på folkeskoleområdet. Det er i den sammenhæng vigtigt, at de fravegne statslige og kommunale regler ikke blot erstattes af nye lokale regler, så skolerne ikke opnår den ønskede frihed.

Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at Esbjerg Kommune og Holbæk Kommune har forpligtet sig til at søge tilslutning i deres respektive byråd til i videst muligt omfang at fjerne kommunal regulering og dokumentationskrav mv.,

således at folkeskolerne får mest mulig frihed. Aftalepartierne opfordrer kommunalpolitikerne i de to kommuner til at støtte op om dette.

Ambitionen er, at erfaringerne med velfærdsaftaler kan anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på folkeskoleområdet.

Med velfærdsaftalerne er det hensigten, at beslutningerne skal træffes så tæt på borgerne som muligt med tillid til de fagprofessionelle og lokale ledelser. Det er vigtigt for aftalepartierne, at frisættelsen kommer de enkelte folkeskoler til gode, så ledere og det undervisende personale får betydelig frihed til at tilrettelægge skolerne efter lokale ønsker og behov til gavn for eleverne og deres forældre.

Det er i den forbindelse vigtigt for aftalepartierne, at skolebestyrelsen, forældrene, eleverne og medarbejderne inddrages aktivt i de lokale processer med at skabe nye løsninger. Skolebestyrelsen spiller i den forbindelse en helt central rolle i at udvikle skolen i den retning, der stemmer bedst overens med de lokale ønsker og behov. Ligeledes spiller elevrådet en central rolle i forhold til at sikre, at eleverne inddrages i væsentlige beslutninger om deres skole. Derfor skal de tidligt i processen tages med på råd, så der fra start sikres opbakning hele vejen rundt. Det er et centralt opmærksomhedspunkt for aftalepartierne, at det er afspejlet i de endelige velfærdsaftaler, som indgås med kommunerne.

Aftalepartierne er enige om, at forsøget ikke ændrer ved folkeskoleforliget. Gymnasieforsøgsområdet har godkendt denne aftale.

Aftalen indebærer ikke ændringer fsva. fri- og privatskolerne.

Hegnspæle for velfærdsaftaler på folkeskoleområdet

Udgangspunktet for velfærdsaftalerne på folkeskoleområdet er frihed fra folkeskoleloven og tilhørende bekendtgørelser samt reglerne om uddannelsesparathedsvurdering (UPV) i lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Aftalepartierne er således enige om, at kommuner og folkeskoler skal frisættes herfra. Det vil være afgørende for aftalepartierne, at mest mulig frihed gives til de enkelte skoler, herunder skoleledelsen og det undervisende personale. Der vil være nogle få centrale hegnspæle, som kommuner og folkeskoler fortsat vil skulle efterleve. De konkrete hegnspæle er fastsat nedenfor i tabel 1.

Tabel 1 – hegnspæle på folkeskoleområdet

Hegnspæle	Beskrivelse af hegnspæl
Kommunalbestyrelsens ansvar, jf. folkeskolelovens § 2	Den nuværende ansvarsfordeling på folkeskoleområdet fastholdes, så kommunerne har det overordnede ansvar og med fastholdelse af de særlige kompetencer, som er henlagt til den enkelte skole (skoleleder og skolebestyrelse). Det betyder bl.a., at kommunerne fortsat vil have ansvaret for at føre tilsyn, sikre børnene i kommunens ret til vederlagsfri undervisning i folkeskolen, yde støtte til de børn, der har behov for det, og afholder udgifter med mindre, andet er fastsat ved lov.

Folkeskolelovens formålsbestemmelse, jf. folkeskolelovens § 1.	Den nuværende formålsbestemmelse fastholdes som led i forsøget, så det sikres, at de deltagende folkeskoler fortsat arbejder på at indfri disse formål.
De omfattede skoler skal ”stå mål”, jf. krav til fri- og privatskoler	<p>De deltagende skolars undervisning vil som led i forsøget skulle stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Øvrige krav til undervisningens organisering og indhold, herunder bl.a. Fælles Mål, vil kunne fraviges som led i forsøget.</p> <p>For at kunne tilrettelægge god undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, skal undervisningen planlægges både i forhold til de enkelte undervisningsforløb, men også over hele skoleåret og hele skoleforløbet. Det sikrer, at eleverne har mulighed for inden afslutningen af deres skoleforløb at opnå kundskaber og færdigheder, som svarer til dem, eleverne i folkeskolen kan opnå ved folkeskolens afslutning. Det sikrer samtidig elever, der undervejs i forløbet skifter skole, at de vil kunne følge med i undervisningen på den nye skole.</p> <p>Det gælder til sammenligning for fri- og privatskoler, at de skal fastsætte slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i og folkeskolens obligatoriske emner. Derudover skal de udarbejde delmål for bestemte fag</p>
Elever har krav på vederlagsfri optagelse i en folkeskole	Det følger af grundlovens § 76, at folkeskolen skal være vederlagsfri. Skolerne i de kommuner, der er omfattet af velfærdsaftalerne, er fortsat folkeskoler, hvorfor undervisningen fortsat vil skulle være vederlagsfri.
Undervisningspligtens indtræden	<p>Det vil blive fastholdt i forsøget, at undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 6, og ophører den 31. juli ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin.</p> <p>Det vil som led i forsøget blive overladt til kommunal beslutning, hvordan man håndterer elever, hvis forældre ønsker, at barnet påbegynder skolegangen tidligere eller senere end dette tidspunkt. Der lægges i den forbindelse op til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at ændre kompetencen til at træffe beslutning om udsat eller tidligere skolestart, så det som led i forsøget er forældrene, der med tilslutning fra barnets dagtilbud kan beslutte, om barnet skal skoleudsættes eller kan påbegynde skolegangen tidligere. Det vil i den forbindelse være afgørende for aftalepartierne, at vurderingen af, om barnet kan starte før, eller skal have udsat skolestarten tager udgangspunkt i barnets behov og forudsætninger og med inddragelse af de fagprofessionelle, som kender barnet og den modtagende skole.</p>
Frit valg af skole	Forældrenes ret til frit at vælge en skole fastholdes, mens der gives frihed fra reglerne om skoledistrikter med henblik på at give fleksible muligheder for at tilrettelægge skoleindskrivningen. Fraviges reglerne om retten til optagelse på distriktsskolen vil kommunen skulle sikre, at processen omkring skoleindskrivning og prioriteringen blandt ansøgerne til skolen bliver så gennemsigtig som muligt for forældre og elever.

	<p>Med den foreslåede fastholdelse af retten til frit valg, vil forældrene i kommuner omfattet af velfærdsaftalerne bevare retten til at søge om optagelse på en anden skole end den, som deres barn bliver optaget på. Ønsker forældrene en anden skole end den, de optages på, vil de kunne søge herom og vil skulle optages, såfremt der er ledig kapacitet på skolen.</p>
Bestemmelser, der relaterer sig til, at elever skal have den nødvendige støtte i undervisningen.	<p>Regler om elevernes ret til støtte i undervisningen fastholdes. Det gælder bl.a. regler om støtte til elever med særlige behov, herunder specialundervisning, ordblinde, handicappede mv., samt tosprogede elever, herunder elever med ret til modersmålsundervisning. Eleverne skal også fortsat kunne henvises til specialundervisning og specialpædagogisk bistand samt kunne klage over afgørelser vedr. specialundervisning mv.</p>
Børneattester	<p>Reglerne om børneattester, jf. lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale mv., fastholdes. Reglerne skal sikre, at folkeskoler mv. oplyses om evt. tidligere seksuelle krænkelser af børn og unge, når de ansætter personale.</p>
Folkeskolens afgangsprøver	<p>Det fastholdes som led i forsøget, at eleverne skal have en afgangseksamen fra folkeskolen. Det foreslås at give frihed til at veksle op til tre af de fag, der indgår i folkeskolens afgangseksamen på følgende måde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mulighed for at erstatte et af de praktisk-musiske valgfag i 8. klasse (eleverne skal i dag tilbydes håndværk og design, kan tilbydes billedkunst, musik og madkundskab) med andre praksis-musiske valgfag. Dette vil give skolerne mulighed for at udbyde og afprøve eleverne i andre praksis-musiske valgfag i 8. klasse, hvilket kan forbedre mulighederne for fx at lave udskolingslinjer. 2. Mulighed for at erstatte fællesprøven i fysik/kemi, biologi og geografi blandt de bundne prøver i 9. klasse med et andet fx astronomi, historie eller noget helt tredje. 3. Mulighed for at erstatte ét fag blandt udtræksprøverne i 9. klasse. Med forslaget udvides den fagrække, som udtræksprøven kan tages fra. Det vil skulle udbores nærmere, om faget fortsat skal være en udtræksprøve eller vil være et på forhånd kendt prøvefag på linje med fx dansk. <p>Det vil betyde fravigelse af adgangsforudsætningerne til de gymnasiale uddannelser. Skolen/kommunen udarbejder et konkret prøveoplæg, der skal godkendes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK).</p>
Vurdering af elevernes uddannelsesparathed	<p>Eleverne i udskolingen vil fortsat skulle have en bedømmelse af, om de er parate til at påbegynde en ungdomsuddannelse og i givet fald hvilken. Hvordan denne vurdering nærmere tilrettelægges og udformes, er overladt til lokal beslutning. Det indebærer, at reglerne om UPV, samt tilhørende bekendtgørelse, fraviges i lov om kommunal indsats for unge under 25 år samt lov om gymnasiale uddannelser. Eleverne vil fortsat skulle leve op til karakterkravene til ungdomsuddannelserne. En alternativ tilrettelæggelse af UPV'n skal godkendes af børne- og under-</p>

	visningsministeren, der bl.a. skal påse, at ordningen hverken gør det væsentligt lettere eller sværere for eleverne at komme ind på en ungdomsuddannelse. Ovennævnte stiller store krav til den vejledning, der tilrettelægges på skolerne, så det sikres, at eleverne fortsat udfordres i deres valg af uddannelse, samtidig med at det sikres, at eleverne bliver forberedt på, hvilke faglige krav og forudsætninger der vil være på den pågældende uddannelse.
Elevernes ret til et godt undervisningsmiljø	Elever på de deltagende skoler har fortsat ret til et godt undervisningsmiljø, og derfor fastholdes undervisningsmiljøloven.
Elevernes ret til elevråd	Elevernes ret til at danne elevråd fastholdes. Der gives frihed fra øvrige regler om valg til elevråd, elevrådenes virksomhed mv.
Skolebestyrelsens tilsyn med skolens virksomhed mv.	Der vil som led i forsøget fortsat skulle være en skolebestyrelse, hvis opgave er at føre tilsyn med alle dele af skolens virksomhed. Skolebestyrelsen træffer derudover en række beslutninger af betydning for den nærmere organisering af undervisningen mv. Skolebestyrelsen vil som led i forsøget få en central rolle ift. at indgå i en løbende dialog med skolens leder og medarbejdere om, hvordan frihedsgraderne omsættes konkret på skolen til gavn for eleverne. Der vil kunne gives frihed til at fravige reglerne om fx sammensætning, form og proceskrav til valg til skolebestyrelsen mv. Formålet skal i den forbindelse være at styrke skolebestyrelsens rolle og indflydelse på beslutninger af betydning for elever og forældre.
Klageadgang til Ankestyrelsen og Klagenævnet for Specialundervisning	Det fastholdes, at der er den nødvendige klageadgang ift. de regler, der fastholdes som hegnspæle, samt de rettigheder og krav, der gives frihed fra, men som den enkelte kommune måtte vælge at fastholde.

Udover ovenstående hegnspæle er aftalepartierne enige om, at puljemidler, som er eller vil blive udbetalt af staten til de to kommuner, vil skulle bruges inden for formålet med den enkelte pulje.

Frihedsgrader for velfærdsaftaler på folkeskoleområdet

Ud over de få, centrale hegnspæle, jf. ovenfor, vil kommuner og folkeskoler i de to kommuner blive sat fri fra de øvrige regler i folkeskoleloven og tilhørende bekendtgørelser, lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år for så vidt angår de regler, der vedrører folkeskoleområdet, og undervisningsmiljøloven, så længe velfærdsaftalerne løber. Dermed får kommuner og folkeskoler i denne periode betydelige frihedsgrader, som de ikke har i dag.

Aftalepartierne er enige om, at udgangspunktet for velfærdsaftalerne er mest mulig frihed til folkeskolerne, men at der samtidig skal være mulighed for, at kommunerne kan tilvælge enkelte regler, hvis de fortsat ønsker at gøre brug heraf. Denne mulighed vil skulle sikres i den kommende lovproces.

Såfremt Esbjerg Kommune og Holbæk Kommune rejser konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader, er aftalepartierne enige om at se positivt herpå. Eventuelle yderligere ønsker vil således blive forelagt aftalekredsen.

Aftalepartierne noterer sig i den sammenhæng, at frisættelsen bl.a. indebærer, at kommuner og folkeskoler i de to kommuner ikke vil være forpligtede til at følge reglerne om undervisningens indhold og omfang, herunder Fælles Mål, krav om bestemte elementer (fx understøttende undervisning, lektiehjælp og faglig fordybelse samt bevægelse), bestemte fag på bestemte klassetrin osv., nationale test og trivselsmålinger, underretning om ulovligt fravær, kvalifikationskrav til det undervisende personale, frit valg af folkeskole og skoledistrikter, klasse og holddannelsesregler mv.

Opfølgning og evaluering

Aftalepartierne er enige om, at der er i fællesskab med deltagerkommunerne skal foretages opfølgning på erfaringer og resultater. Disse skal bruges som inspiration til at tegne fremtidens offentlige sektor og styrke velfærden på tværs af hele landet.

Evalueringen søges tilrettelagt, så erfaringerne - såvel gode som mindre gode - så vidt muligt kan indgå i overvejelserne om eventuelle ændringer i lovgivningen i så god tid før forsøgets ophør som muligt med henblik på at sikre en så smidig overgang som muligt.

Som led i evalueringen vil der bl.a. skulle foretages kvalitative opfølgninger i form af observationer og interviews med fx ledere, medarbejdere og forældre. Herudover vil der – idet omfang det lader sig gøre lokalt – ske opfølgning på kvantitative indikatorer, herunder skolernes besparelser såvel økonomisk som i tid frigivet til kerneopgaven, medarbejdertrivsel, brugertilfredshed mv.

Aftalepartierne er enige om, at aftalekredsen en gang årligt i forsøgsperioden skal mødes med de involverede kommuner og drøfte status på arbejdet med velfærdsaftalerne. Børne- og undervisningsministeren inviterer til møderne.

Børne- og Undervisningsministeriet vil senest ét år før forsøgets ophør gå i dialog med de deltagende kommuner om, hvilken retstilstand der konkret vil gælde efter ophør af forsøget.

Ikrafttræden og implementering

Aftalepartierne er enige om, at regeringen hurtigst muligt fremsætter forslag til lovgivning, der udmønter aftalen og frisætter de omfattede kommuner og folkeskoler. Aftalepartierne er endvidere enige om, at velfærdsaftalerne gælder til og med 30. juni 2024. Dette medfører, at skoler og kommuner skal vende tilbage til lovgivningens almindelige regler ved forsøgets ophør, med mindre Folketinget i mellemtiden træffer beslutning om ændring af de almindelige regler på baggrund af blandt andet erfaringer fra velfærdsaftalerne.

Aftalepartierne noterer sig endvidere, at regeringen understøtter udmøntningen af velfærdsaftalerne gennem etablering af velfærdsnetværk på hvert område bestående af deltagerkommuner på det pågældende område samt det relevante ressortministerium. Det relevante ressortministerium understøtter netværket med sparring, vidensdeling og erfaringsopsamling.

